

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Náhled na průběh adopce v současnosti a 70. letech 20. století

Tereza Šlajsová

Bakalářská práce

2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza Šlajsová**
Osobní číslo: **H10743**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Náhled na průběh adopce v současnosti a 70. letech 20. století**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce na téma adopce je porovnání průběhu adopce, získání poznatků a zkoumání obtížnosti dnešní adopce s potížemi adopce prováděné před 40 lety. Práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a praktickou. Hlavní náplní teoretické části jsou základní informace o adopci, její druhy a vývoj. V neposlední řadě je zaměřena také na legislativní proces spojený s adopcí. Porovnává se průběh adopce, zaměřené na současnou dobu, která bude srovnána s adopcí, která probíhala v 70. letech 20. století. Praktická část navazuje na část teoretickou kvalitativním výzkumem se 4 respondenty, z nichž 2 adoptovali dítě v současné době a 2 v 70. letech 20. století. Závěrem práce je srovnání nově získaných poznatků a dále jejich vyhodnocení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATĚJČEK, Zdeněk a kol. Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8.

DENKER, Henry. Adopce. Vyd. 1. Ostrava: Domino, 2004, 279 s. ISBN 80-730-3212-0.

VANDENBERG, Patricia. Adopce. Vyd. 2. Praha: IŽ, 2000, 46 s. Knihovnička Večerů pod lampou. ISBN 80-240-1646-X.

NECKAŘ, Petr. Adopce a pěstounská péče, aneb, Jak na to. 1. vyd. Hradec Králové: Statutární město Hradec Králové, 2009, 40 s. Radnice. ISBN 978-80-904264-4-3 (Brož.).

BUBLEOVÁ, Věduna. Adopce.com: průvodce náhradní rodinnou péčí: projekt náhradní rodinné péče. 3. vyd. Praha: Obecně prospěšná společnost při Nadaci Terezy Maxové, 2007, 32 s. ISBN 978-80-254-4241-8.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.

Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **28. března 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2013**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 84

L.S.

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 1. listopadu 2012

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 3. 2013

Tereza Šlajsová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Adrianě Sychrové, Ph.D. za její cenné rady, její ochotu mi pomoci při psaní bakalářské práce a za její čas, který mi věnovala.

Děkuji také rodině, příteli a přátelům za psychickou podporu. V neposlední řadě i všem respondentům, kteří byli ochotni mi poskytnout rozhovory.

Anotace

Práce se zaměřuje na porovnání průběhu současné adopce s adopcí prováděnou v 70. letech 20. století. Zabývá se též historií, druhy, legislativním procesem adopce a také adaptací dítěte do nové rodiny. V rámci práce vznikl kvalitativní výzkum, který proběhl designem případové studie ve čtyřech rodinách, které si adoptovali dítě.

Klíčová slova

adopce, náhradní rodinná péče, pěstounská péče, legislativní proces

Title

The Preview of Adoption Process at Present and in the 70's of the 20th Century.

Annotation

The main of this thesis is comparison of the current adoption proces to the proces in 70ties of 20th century. It also describes the adoption history, types, legislative proces and the child's adaptation in the new family. Part of the thesis contains also qualitative research conducted by case studies of four families where child was adopted.

Keywords

adoption, substitute care, in-family care, legislative proces

OBSAH

ÚVOD	9
1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE	10
1.1. Formy náhradní rodinné péče	10
1.1.1. Adopce (osvojení)	10
1.1.2. Pěstounská péče	10
2 ADOPCE	13
2.1. Podmínky adopce	13
2.2. Druhy adopce	14
2.2.1. Osvojení zrušitelné (tj. adopce 1. stupně, prosté osvojení)	14
2.2.2. Osvojení nezrušitelné (tj. adopce 2. stupně)	14
2.3. Mezinárodní osvojení	15
2.4. Historie adopce	15
3 PRŮBEH ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ADOPCE	17
3.1. Minulost (70. léta 20. století)	17
3.2. Současnost	18
3.2.1. Podání žádosti o zprostředkování osvojení	18
3.2.2. Odborné posouzení	19
3.2.3. Vytipování vhodných žadatelů	19
3.2.4. Podání návrhu k soudu	20
3.3. Statistické údaje	21
4 ADAPTACE DÍTĚTE	22
4.1. První kontakt	22
4.2. Nová rodina	22
4.3. Zdravý vývoj a adaptace dítěte	23

5	METODOLOGIE VÝZKUMU	28
6	ROZHOVORY S RODIČI OSVOJENÝCH DĚTÍ	31
6.1.	Rodina A	31
6.2.	Rodina B	35
6.3.	Rodina C	38
6.4.	Rodina D	41
7	DISKUZE - VYHODNOCENÍ	44
	ZÁVĚR	45
	POUŽITÉ ZDROJE	46
	PŘÍLOHY	49

„Mít děti je důkaz normalnosti v jedné z nejdůležitějších složek seberealizace.“

(Zdeněk Matějček, 1989)

ÚVOD

Adopce neboli osvojení je dnes velice často používaným pojmem. Adopce je řešení pro páry, které nemohou přirozenou cestou počít dítě. Ale dnes je adopce často využívána páry, které už vlastní dítě mají a chtějí pomoci opuštěným dětem bez vlastní rodiny. Chtějí jim nabídnout novou rodinu.

Pro toto téma bakalářské práce jsem se rozhodla z toho důvodu, že párů, které o adopci žádají, stále přibývá. Tato práce může posloužit budoucím adoptivním rodičům k lehčímu projití adopčním procesem. Také bych touto prací chtěla poukázat na změny, které v adopci proběhly. Proto budu srovnávat dvě období. A to současnost a 70. léta 20. století.

Cílem této bakalářské práce je popsat a porovnat adopci v současné době a v 70. letech 20. století. Zda je mezi těmito obdobími zřetelný rozdíl, a jaký? Cílem je podrobně rozebrat adopci, která spadá do skupiny náhradní rodinné péče. Dále také uvést náhled na průběh adopce v České republice.

Práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a praktickou. Hlavní náplní teoretické části je rozebrání pojmu náhradní rodinná péče, formy náhradní rodinné péče. Jednou z těchto forem je právě adopce. Další náplní teoretické části je historie adopce, průběh zprostředkování adopce, který je rozebrán v obou zkoumaných časových obdobích. V neposlední řadě je také zaměřena na adaptaci dítěte v nové rodině. Praktická část navazuje na část teoretickou kvalitativním výzkumem se čtyřmi respondenty, z nichž dva adoptovali dítě v současné době a dva v 70. letech 20. století.

1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Náhradní rodinná péče (NRP) je druh péče o děti. Dítě je vychováváno náhradními rodiči, kteří mu zprostředkovávají prostředí, které se nejvíce podobá životu v přirozené rodině. Touto péčí je u nás nejčastěji adopce (neboli osvojení), pěstounská péče a poručenství (Matějček, 1999).

Zprostředkování náhradní rodinné péče se řídí zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a zákonem o rodině. Ze zákona o sociálně právní ochraně dětí je zřejmé, že zprostředkování náhradní rodinné péče (osvojení nebo pěstounské péče) v rámci České republiky je pouze v kompetenci krajských úřadů, Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky (MPSV) a Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí v Brně (Říčařová [online], 22. 1. 2009).

1.1. Formy náhradní rodinné péče

V České republice rozlišujeme několik forem náhradní rodinné péče. Za základní považujeme adopci (neboli osvojení) a pěstounskou péči. Adopci je věnována druhá kapitola.

1.1.1. Adopce (osvojení)

Adopce je v zákoně i v úmluvě nazývána osvojením. Já jsem si ovšem vybrala označení adopce a to z toho důvodu, že pojem adopce je používán ve více zemích než pojem osvojení. Tato slova jsou synonyma.

Právní vymezení adopce nacházíme v zákoně č. 94/1963 Sb., Zákon o rodině, část druhá, hlava čtvrtá. Adopce je v České republice nejčastěji používaná forma náhradní rodinné péče.

Při adopci přijímají manželé či jednotlivci opuštěné dítě za vlastní a mají k němu stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho biologickými rodiči. Zároveň dítě získává příjmení osvojitelů. Vztah mezi dítětem a příbuznými osvojitelů je tedy příbuzenský. Adoptovat lze pouze děti nezletilé (Matějček, 1999).

1.1.2. Pěstounská péče

Právní vymezení pěstounské péče nacházíme v zákoně č. 94/1963 Sb., Zákon o rodině a v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.

V praxi jsou uplatňovány dva druhy pěstounské péče – pěstounská péče a pěstounská péče na přechodnou dobu.

Pěstounská péče

Matějček (1999) ve své knize definuje pěstounskou péči jako zvláštní formu státem řízené a kontrolované náhradní rodinné výchovy, která zajišťuje dostatečné hmotné zabezpečení dítěte i přiměřenou odměnu těm, kteří se ho ujali. Dítě je svěřováno do péče jedince nebo manželské dvojice. Pěstouni mají právo rozhodovat o běžných věcech dítěte, k výkonu mimořádných záležitostí žádají souhlas rodičů, v jiných případech rozhodnutí vydává soud. O svěření dítěte do pěstounské péče rozhoduje soud. Pěstounská péče může být také zrušena v době jejího trvání rozhodnutím soudu. V případě svěření dítěte do této péče není zásadně vyloučen styk původních rodičů s dítětem. Rozhodování o nejdůležitějších otázkách zůstává vyhrazeno pokrevním rodičům, pokud nejsou zbaveni rodičovských práv. Pěstoun tedy není zákonným zástupcem dítěte.

Pěstounská péče na přechodnou dobu

Pěstounská péče na přechodnou dobu (PPPD) není v dnešní době stále pochopena. V zákoně je ustanovena od roku 2006, ale v praxi tento institut nebyl dlouhodobě využíván. Je tomu pravděpodobně z počátečních obav a nevědomosti sociálních pracovníků, ale i soudců a dalších odborníků. V současnosti se postoj k PPPD zlepšuje a to zřejmě z důvodu osvěty, která byla sice dodatečná, ale její význam je velice důležitý. U PPPD je velice nutné detailní prověření žadatelů. Prověřují se po stránce psychologické. Musí absolvovat přípravný kurz. A jsou prověřováni i další členi rodiny. V současnosti rozeznáváme několik druhů PPPD. Tou nejpřínosnější je raná pěstounská péče (RPP). Jde o to, že dítě nejde z porodnice rovnou do kojeneckého nebo jiného ústavu, ale do pěstounské rodiny a vyrůstá v ní. V této rodině stráví nezbytně nutnou dobu, po kterou se zařizují nezbytné formality pro osvojení. Dalším druhem je akutní pěstounská péče na přechodnou dobu (akutní PPPD). Jde o takový druh péče, kdy se dítě náhle ocitlo bez péče rodičů. Jedná se například o takový případ, kdy matka samoživitelka musí podstoupit zdravotní operaci a není nikdo, kdo by se o dítě postaral. Anebo nastupuje rodič do vazby, a taktéž se o dítě nemá kdo postarat. U těchto situací se dá přibližně určit časový horizont, po který bude potřeba zajistit dítěti náhradní péči.

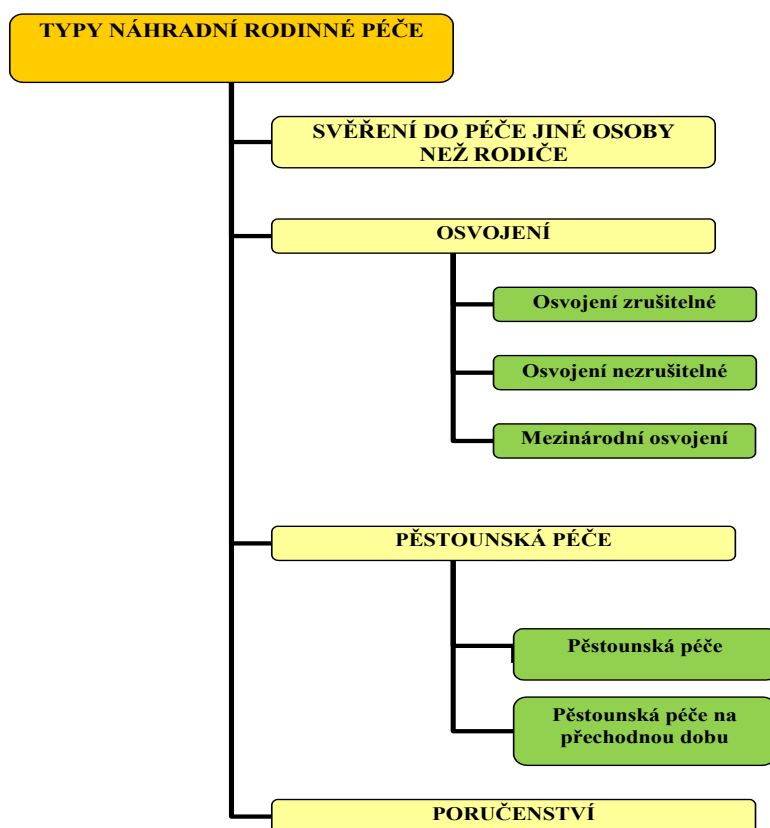
Podstatným problémem je, že v dnešní době není dostatek pěstounů na přechodnou dobu (Nožířová, 2012).

Matějček (1999) uvádí, že cílem pěstounské péče jakožto instituce je poskytnout náhradní rodinné prostředí dětem, jestliže:

- nemohou (dlouhodobě) vyrůstat v prostředí rodiny tvořené jejich vlastními biologickými rodiči,
- ústavní péče ohrožuje či narušuje jejich vývoj,
- nemohou být z nejrůznějších důvodů (právních, zdravotních, sociálních, psychologických) svěřeny do osvojení.

Dalšími formami náhradní rodinné péče v České republice jsou: svěřením dítěte do výchovy jiné osoby než rodiče, poručenství, opatrovnictví, ale těmito formami se nebudeme zabírat.

Obrázek č. 1: Přehled typů náhradní rodinné péče (Bubleová, 2010).

2 ADOPCE

Hlavním posláním adopce je nahradit nezletilému dítěti chybějící stabilní rodinné prostředí, výchovu, péči a lásku (Matějček a kol., 2002).

„Při osvojení přijímají manželé či jednotlivci za vlastní opuštěné dítě a mají k němu stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho rodiči. Vzájemná práva a povinnosti mezi osvojením, tj. osvojeným dítětem, a jeho původní rodinou osvojením zanikají.“ (Matějček a kol., 2002, s. 14)

Mezi osvojením a osvojitelem vzniká takový poměr, jako je mezi biologickými rodiči a jejich nezletilými dětmi. Také mezi osvojením a příbuznými osvojitele vzniká příbuzenský poměr. Osvojitel se také dostává práv a povinností, jako biologickým rodičům. O adopci rozhoduje soud (Matějček a kol., 2002).

Jako společné dítě mohou adoptovat jen manželé a je-li osvojitel manželem, může adoptovat dítě jen se souhlasem toho druhého. Souhlasu druhého manžela však není třeba, jestliže druhý manžel pozbyl způsobilost k právním úkonům nebo je-li opatření souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou (zákon č. 94/1963 Sb. § 66).

V České republice jde adoptovat jen nezletilé dítě, tedy do 18 let věku. Nový Občanský zákoník počítá v této oblasti se změnami, ale pravidla pro osvojení zletilé osoby budou poněkud odlišné, oproti osvojení nezletilého dítěte. V zahraničí se osvojení zletilé osoby již používá. A to převážně z důvodu majetkových záležitostí. V České republice je to zatím nemožné a to hlavně z toho důvodu, že adopce je chápána jako náhrada biologických rodičů (Nožičková, 2012).

Velice důležitým faktem je to, že osvojitelům nejsou poskytovány žádné finanční prostředky, jako je tomu u pěstounské péče. A to ani v době předadopční péče.

2.1. Podmínky adopce

První a hlavní podmínkou adopce dítěte je to, aby bylo dítě tzv. právně volné a byl o něj zájem ze strany uchazečů o adopci (Králičková, 2000).

„K osvojení je třeba souhlasu zákonného zástupce osvožovaného dítěte. K osvojení je však třeba rovněž souhlasu nezletilého rodiče, i když není zákonným zástupcem dítěte. Je-li

dítě schopno posoudit dosah osvojení, pak je k osvojení třeba také jeho souhlasu. Má-li dojít k osvojení dítěte do ciziny, je k osvojení nezbytný také souhlas Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně.“ (MPSV [online], 7. 2. 2013)

Souhlasu rodičů není třeba v případě, kdy rodiče nejeví o dítě zájem nebo se nepodařilo po dobu 3 měsíců zjistit, kde se rodič nachází, anebo dal rodič písemný souhlas k osvojení svého dítěte. Doba, po kterou nejeví rodič zájem a je tedy podmiňující k svěření dítěte do adopční péče, se často mění (MPSV [online], 2013).

2.2. Druhy adopce

Adopce se podle Zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, rozlišuje dva typy adopce. A to zrušitelné a nezrušitelné osvojení. Oba typy mají společné, že mezi osvojitelem a osvojenecem vznikne stejný právní vztah jako mezi rodičem a dítětem. To znamená, že mají stejná práva a povinnosti jako biologičtí rodiče.

2.2.1. Osvojení zrušitelné (tj. adopce 1. stupně, prosté osvojení)

Jde o péči, kdy práva a povinnosti rodičů přecházejí na osvojitele. Toto osvojení se nejčastěji používá u osvojení dítěte mladšího jednoho roku. Respektive osvojit (nezrušitelně) lze jen dítě starší jednoho roku (Matějček, 1999).

Osvojení zrušitelné lze zrušit. Zrušit lze jen z vážných důvodů na návrh osvojitele nebo osvojenec. Zrušením osvojení osvojenec získává zpět své původní příjmení a práva a povinnosti se přenášejí na jeho biologické rodiče.

2.2.2. Osvojení nezrušitelné (tj. adopce 2. stupně)

Tento typ osvojení je v praxi častěji využíván. Osvojit lze pouze dítě starší jednoho roku. Toto osvojení nelze zrušit.

„Nezrušitelně mohou osvojit dítě pouze manželé, nebo jeden z manželů, který žije s některým z rodičů dítěte v manželství, anebo pozůstalý manžel po rodiči nebo osvojiteli dítěte. Výjimečně může takto osvojit dítě i osamělá osoba za předpokladu, že jsou jinak splněny zákonné podmínky a osvojení bude ku prospěchu dítěte. V takovém případě soud též rozhodne, aby byl z matriky vypuštěn zápis o druhém rodiči dítěte.“ (MPSV [online], 7. 2. 2013)

Osvojení zrušitelné může být změněno v osvojení nezrušitelné, nikoliv však naopak.

2.3. Mezinárodní osvojení

Tato forma zajišťuje adopci dětí ze zahraničí nebo do zahraničí. Mezinárodní osvojení je používáno jen v případě, když pro dítě není v jeho rodné zemi možno najít náhradní rodinu. Mezinárodní osvojení je upraveno Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení, kterou vypracovala a přijala Haagská konference mezinárodního práva soukromého 29. 5. 1993. V České republice vstoupila tato úmluva v platnost 1. 6. 2000 spolu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí je jediný určený orgán pro výkon práv a povinností uložených Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení.

U nás tuto funkci zprostředkovatele plní Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně. Úřad v rámci agendy mezinárodního osvojení poskytuje informace o českém právu a dalších všeobecných informacích, které s agendou souvisejí. V oblasti mezinárodního osvojení má úřad také za úkol usnadňovat a sledovat řízení o osvojení a po jeho ukončení o něm informovat příslušné orgány státní správy.

Zprostředkování osvojení spočívá ve vyhledávání dětí vhodných k mezinárodnímu osvojení a nalezení vhodných osvojitelů pro tyto děti. Osvojení se zprostředkovává jen na žádost fyzické osoby, která má zájem o mezinárodní osvojení. Úřad spolupracuje při zprostředkování mezinárodních osvojení jen s ústředními orgány nebo ve spolupracujících státech řádně pověřenými organizacemi. Proces mezinárodního osvojení je velmi složitý proces, jehož cílem je chránit nejlepší zájem dítěte. Úmluva stanovuje základní práva a pravidla tohoto procesu. Jeho konkrétní podmínky se přitom liší v závislosti na situaci a právních úpravách ve státech, které v konkrétním případě mezinárodní adopce spolupracují. Úřad ročně zprostředkuje přibližně 20 – 30 mezinárodních adopcí (Matějček, 2002), (Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí [online], 2013).

2.4. Historie adopce

Příroda upírá mít vlastní dítě zhruba 10 % partnerských dvojic ve vyspělých zemích. Je to velký problém, který nevznikl teprve v moderní době, ale již mnohem dříve.

Vodák (1968) uvádí že, již ve středověku přijímali lidé cizí opuštěné děti za své vlastní a nazývali tento akt adopcí. Děti byly zajisté „osvojovány“ již v dobách mnohem dávnějších, že se o nich písemné doklady ani dochovat nemohly. První osvojení asi proběhlo tím

způsobem, že si vítězové přivlastnili děti přemožených nepřátel – ostatně často i s jejich ženami, takže více než o osvojení šlo spíše o přisvojení dětí. Teprve postupně se začaly utvářet „zjemnělejší“ formy, které ztratily ráz přisvojení, tehdy více méně krádeže, a blížily se osvojení v našem slova smyslu. Teprve Římané dali světu první zákony, jimiž se řídilo osvojení nazývané již tehdy adopcí. Adopci také Římané definovali jako akt „napodobující přírodu“ (adoptio naturam imitatur). Zákony o adopci se vyvíjely i ve starém Římě, jednou k lepšímu a jednou k horšímu, podle názorů, které právě převládaly. Ve středověku upadl akt adopce téměř do zapomnutí. Lidé se také jistě ujímali opuštěných dětí, ale nebyl v tom již řád a zákon. Pojem adopce se dostává do zákoníku znova teprve ve Velké francouzské revoluci ve známém Code Civil, který vznikl pod vlivem myšlenek Velké francouzské revoluce z r. 1789, ale byl francouzským konventem přijat po těžkých bojích vlastně teprve později, až na základě zákroku prvního konzula Napoleona Bonaparte. V 19. století se pak pojem adopce, jako důležitý právní akt, dostával postupně do zákoníku všech národů, i když u některých byl opět přechodně zrušen, aby se tam později znovu dostal. I u nás prodělal podobný vývoj až do své poslední moderní podoby dané zákonem o rodině (č. 94) z prosince 1963.

3 PRŮBEH ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ADOPCE

V této kapitole je podrobně rozebrán průběh zprostředkování adopce a to i se všemi náležitostmi, které k němu patří. Rozebrán je ve dvou časových obdobích a to v současné době a v minulosti (70. léta 20. století).

3.1. Minulost (70. léta 20. století)

Zákon rozlišuje dva druhy osvojení a to osvojení prosté a nezrušitelné osvojení. Rozdíl mezi těmito druhy je ten, že v osvojení prostém se v matrice vedle biologických rodičů zapisují osvojitelé a v osvojení nezrušitelném se vystavuje nový rodný list, kde jsou uvedeni jako rodiče osvojitelé.

Vodák (1968) uvádí, že dříve byla možnost domluvit se s nějakou matkou, která své dítě z nějakých důvodů nechtěla nebo nemohla mít. U nás se však tato situace změnila již od základu. Nejlepší možností, jak si osvojit dítě, bylo od rodičů nebo svobodných matek, které z nějakého důvodu nemohou nebo nechtějí své dítě. Ve velké většině případů jsou tyto děti umístěny v kojeneckých ústavech, dětských domovech nebo zcela výjimečně v domácí péči rodičů, eventuálně příbuzných.

Tyto děti měly v evidenci školské odbory – orgán péče o děti – při okresních (v Praze obvodních) národních výborech. Tyto instituce žádosti jednotlivých uchazečů přijímaly, zapisovaly je do pořadníku a prověřovaly jejich schopnosti. Schopnosti byly prověřovány po stránce zdravotní, výchovné, morální a také jejich politický profil. Žádost o osvojení projednával Orgán péče o děti, který také navrhoval žadatelům příslušné dítě. Dále měl také Orgán péče o děti povinnost přešetřit si rodinné poměry žadatelů, to znamená dotázat se příslušného městského národního výboru a zaměstnavatele na jejich názor a také jejich lékaře na zdravotní stav. Velice důležitým faktem je věk žadatelů. Věk by měl být přiměřený věku dítěte. Doporučuje se rozdíl asi 18 let. Po 45 letech věku žadatele se osvojení nedoporučuje (Vodák, 1968).

V 70. letech se také vyvinula praxe, kdy se rodiče o dítě ucházejí přímo v některém dětském kolektivním zařízení nebo v porodnicích. Tento postup je nezákonný, ale přesto se v některých místech praktikoval velice často (Vodák, 1968).

Uvádí se, že čekací doba je různě dlouhá, nejčastěji však kolem jednoho roku. Tato doba je považována za přiměřenou z toho důvodu, že se prověří, zda žadatelé jsou vážně rozhodnuti dítě si osvojit, a proto není nutné tuto dobu zkracovat. Je zřejmé, že s osvojením je spojena řada úkonů a povinností. Než je dítě soudem svěřeno rodině, musí být po materiální stránce vše připraveno. Osvojení není možno po právní stránce provést dříve, než dítě dosáhne jednoho roku věku (Vodák, 1968).

První fází osvojení je fakt, aby bylo dítě volné. To znamená, že se ho rodiče vzdali nebo o něj neprojeví po dobu 1 roku zájem. Další možností je, že rodiče projeví souhlas s osvojením jejich dítěte. Druhou fází osvojení je tzv. prozatímní péče. Trvání této péče nemá být kratší než 3 měsíce. V této péči se umístí dítě do nové rodiny. Účelem péče je ověření schopnosti soužití dítěte s novou rodinou. Pokud probíhá vše v pořádku, soud rozhodne o osvojení dítěte. Osvojením vzniká mezi osvojencem a osvojitelem takový vztah, jako mezi dítětem a biologickými rodiči (Vodák, 1968), (zákon č. 94/1963 Sb. § 68).

V roce 1970 bylo osvojeno 2332 dětí v ČSSR z toho 301 zrušitelně a 2031 nezrušitelně (Statistická ročenka ČSSR, 1971).

3.2. Současnost

V této kapitole je podrobně rozebrán průběh adopce v současnosti. Kapitola je rozdělena do čtyř podkapitol. Ve chvíli, kdy se budoucí rodiče rozhodnou adoptovat si dítě, nastává první krok. Prvním krokem je podání žádosti. Dalšími kroky jsou odborné posouzení, vytypování vhodných žadatelů a nakonec podání návrhu k soudu.

3.2.1. Podání žádosti o zprostředkování osvojení

Žadatelé o osvojení se musí nejprve dostavit na oddělení sociálně právní ochrany dětí příslušného pověřeného obecního úřadu podle místa trvalého pobytu, kde obdrží podrobné informace o formách náhradní rodinné péče a celém procesu zprostředkování náhradní rodinné péče. Zároveň si žadatelé o osvojení vyzvednou k vyplnění žádost o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení a rovněž dotazníky týkající se osobních údajů žadatelů i jejich představ o přijatém dítěti (viz příloha č. 1, 2, 3). K žádosti žadatelé doloží doklad o trvalém pobytu, doklad o výši příjmů, zprávu o zdravotním stavu a také své fotografie (v případě vlastního dítěte či dětí foto celé rodiny). Sociální pracovník si dále vyžádá opis z rejstříku trestů, hodnocení od zaměstnavatele a v dohodnutém termínu navštíví žadatele v jejich do-

mácnosti. Po shromáždění všech daných podkladů obecní úřad zašle celou spisovou dokumentaci se svým vyjádřením příslušnému krajskému úřadu k odbornému posouzení. Dnem podání žádosti začíná správní řízení. Žadatelé o adopci mají povinnost spolupráce s příslušnými orgány (Středisko náhradní rodinné péče [online], 2010).

3.2.2. Odborné posouzení

Krajský úřad vede evidenci žadatelů vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny a rozhoduje o zařazení žadatelů do této evidence, a to na základě tzv. odborného posouzení. Žadatelé absolvují psychologické vyšetření a posudkový lékař provede posouzení jejich zdravotního stavu. Odborné posouzení zahrnuje také přípravu žadatelů na základně přípravného kurzu, který se zaměřuje na specifická témata související s náhradní rodinnou péčí a schopnosti pečovat o přijaté dítě. Cílem přípravy je seznámit žadatele nejen s teoretickými znalostmi, ale pomoci jim vytvořit si reálnou představu o dětech určených do náhradní rodinné péče a rovněž je připravit a pomoci jim ujasnit si jejich rodičovskou roli, orientovat se ve vlastní motivaci a uvědomit si své schopnosti a svá omezení. Součástí odborného posouzení je také zjištění bezúhonnosti žadatelů a stejně důležité je znát názor vlastních dětí, pokud je žadatelé mají. Po vyhodnocení všech skutečností zjištěných v rámci odborného posouzení krajský úřad žadatele rozhodnutím buď zařadí, nebo nezařadí do evidence. V případě negativního rozhodnutí mají žadatelé právo se proti rozhodnutí prostřednictvím orgánu, který rozhodnutí vydal, odvolat k Ministerstvu práce a sociálních věcí (Středisko náhradní rodinné péče [online], 2010), (Magistrát hl. m. Praha [online], 2008).

3.2.3. Vytipování vhodných žadatelů

Po vydání rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů o osvojení nastává doba, kdy krajský úřad průběžně hledá vhodné žadatele pro konkrétní děti, které vede ve své evidenci. Nelze určit dobu, do kdy je možné pro určité dítě nalézt vhodné náhradní rodiče. Záleží zejména na žadatelích, jakou mají představu o přijímaném dítěti, na jejich toleranci a otevřenosti, zda jsou ochotni přijmout a pečovat i o dítě se specifickými potřebami (např. dítě s postižením, jiného etnika, závislost biologických rodičů apod.). Pokud poradní sbor vytipuje žadatele jako vhodné náhradní rodiče pro konkrétní dítě, zašle žadatelům písemné oznámení o vhodnosti stát se osvojiteli, na jehož základě se žadatelé mohou s dítětem během 30 dní seznámit. Jestliže se následně žadatelé rozhodnou dítě přijmout do své péče, požádají příslušný

obecní úřad o vydání rozhodnutí o svěřeni dítěte do předadopční péče (Bubleová, V. a kol. – Středisko náhradní rodinné péče [online], 2011).

Předadopční péče slouží k adaptaci dítěte a žadatele na novou situaci. Toto období slouží k ověření předpokladů pro utvoření nového vztahu mezi osvojencem a osvojitelem. S dítětem se dochází na kontrolní vyšetření, aby se zjistilo, zda je zajištěn vývoj dítěte, ale také vazby mezi dítětem a novými rodiči. Po uplynutí tohoto období, které trvá nejméně 3 měsíce, nastane vyřizování soudních záležitostí (Matějček a kol., 2002).

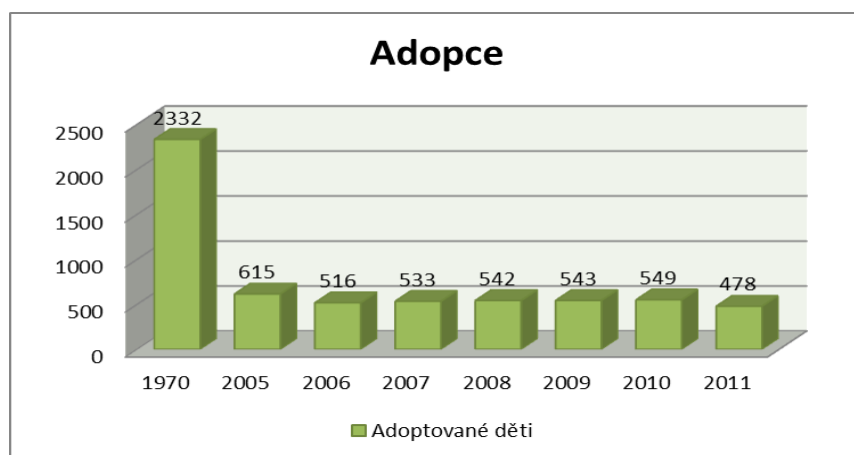
3.2.4. Podání návrhu k soudu

Děti jsou svěřovány do osvojení na základě rozhodnutí soudu. Soud takto rozhodne po uplynutí zákonem stanovené doby pobytu dítěte v předadopční péči na návrh budoucího osvojitele. Pokud všechny tyto kroky proběhnou v pořádku a bez komplikací není důvod, aby osvojení neproběhlo.

Může také nastat situace, kdy osvojitelé zažádají o přerušeni nebo zastavení řízení. K přerušeni řízení dochází zpravidla z důvodu nějaké závažné překážky nebo neschopnosti v danou chvíli přijmout dítě. Jde o formalitu, kdy se osvojení pozastaví na určenou dobu. Po uplynutí doby se zase pokračuje v procesu osvojení. Ve chvíli, kdy se rozhodnou žadatelé řízení zastavit, znamená to, že jsou vyřazeni z evidence z několika důvodů. Prvním může být tzv. sankční vyřazeni. To nastane v případě, že žadatelé poruší nějakou svou povinností (např. sdělovat krajskému úřadu důležité informace). Řízení může být také zastaveno z důvodu, že se žadatelé stanou biologickými rodiči nebo došlo k rozpadu manželství na vlastní žádost (Nožířová, 2012).

3.3. Statistické údaje

Graf č. 1: Počty adoptovaných dětí (MPSV, Statistická ročenka ČSSR 1971).

Z tohoto grafu je patrné, že počty osvojených dětí se v závislosti na roce nijak výrazně nemění. Pokud srovnáme rok 1970 a roky další, je zřejmé, že v dnešní době výrazně ubývá osvojených dětí. Důvodem je také fakt, že v dnešní době se nerodí takové množství dětí, jako tomu bylo v 70. letech 20. století.

4 ADAPTACE DÍTĚTE

Rodina už má proces adopce za sebou a nyní ji čeká příchod nového člena rodiny. Důležité je mít před příchodem dítěte vše připravené a zařízené. Zde je nejvíce důležitá adaptace a soužití s novou rodinou.

4.1. První kontakt

K prvnímu kontaktu dochází již v zařízení, kde je dítě umístěno.

Kontakt se odvíjí zcela individuálně, záleží na dítěti, budoucích rodičích, ale také na dohodě s vedením zařízení.

U kojenců zpravidla nebývá s navazováním kontaktu žádný problém. Pouze pokud jde o dítě s vážnějším zdravotním stavem, je někdy třeba, aby osvojitele naučili s dítětem zacházet a pečovat o něj. Toto vše poskytuje zdravotní odborný personál. Kojenecké ústavy a jiná zařízení, kde se dítě nachází, poskytují možnost několikadenního pobytu, aby osvojitele naučili vše potřebné a sdělili mu důležité informace, které jsou potřebné k tomu, aby se dítě dobře sžilo s novou rodinou.

U starších dětí to bývá složitější. Osvojitelé by měli být připraveni na počáteční potíže, které jsou spojené například s počáteční nedůvěrou na straně dítěte. Také je důležitá dostatečná trpělivost, a to z toho důvodu, že dítě může být nesmělé nebo odtažité. Představme si, co dítě zažilo do té doby, než jsme ho poznali. Kolika zařízeními prošlo? Kolik personálu se o něj staralo? Tato fakta bychom měli mít stále na mysli a podle toho se k dítěti chovat. Pokud toto vše bude naplněno, měla by se vytvořit oboustranná náklonost a důvěra mezi dítětem a osvojiteli (Bubleová a kol., 2009).

První kontakt může probíhat v zařízení nebo také mimo něj. To vše záleží na budoucích rodičích a řediteli zařízení, který musí požádat o souhlas příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. Dítě se může brát na vycházky a po uplynutí vhodné doby například na víkend nebo prodloužený pobyt domů (Bubleová a kol., 2009).

4.2. Nová rodina

Vzniká nová rodina a tím i nové vztahy. Nové vztahy jsou závažným zásahem do života dětí i náhradních rodin, a proto je zákonem zajištěna nezbytná doba nejméně tří měsíců

před rozhodnutím soudu, tzv. předadopční péče, která slouží k adaptaci dítěte a žadatelů na novou situaci. V předadopční péči je možné ověřit a zvážit, zda jsou naplněny předpoklady pro vytvoření úspěšného a pevného vztahu mezi dítětem a náhradní rodinou. V tomto období na rodinu dohlíží orgán sociálně právní ochrany, který podává zprávy příslušnému soudu, který jako jediný rozhoduje o novém svazku. Rodina se musí také připravit, na vyřizování všech formalit, soudních a úředních záležitostí, uplatňování nároků na čerpání dávek apod. Toto období je pro nově vzniklou rodinu velice náročné, a proto je dobré využít pomoci sociální pracovnice, která se vším poradí a procesem provede.

Proces sbližování, zvykání si, přijetí a zvládnutí této skutečnosti je náročný a dlouhodobý. Především je to nová rodina, která dítě ovlivňuje a vychovává, ale zanedbatelná není ani genetická výbava dítěte, jeho schopnosti, možnosti a zkušenosti z předchozího období. Důležité je také znát případné potíže, které mohou nastat po převzetí dítěte. Problémy nastávají nejčastěji u starších dětí, které většinou vyrůstaly v jiném než rodinném prostředí. Zpočátku je důležité zvolit vhodný způsob, jak bude dítě seznámeno s novým prostředím a se členy jeho nové rodiny.

Změna prostředí pro dítě především znamená, že se musí rozloučit se "svými" lidmi, na které bylo doposud zvyklé, s určitými denními návyky a zaběhlými způsoby chování. Jistě již v minulosti zažilo nějaké zklamání, ztrátu někoho blízkého, pocit neúspěchu a zoufalství. Má prostě strach - co přijde nyní - bude ho mít někdo rád? Většinou se projevuje tak, že se drží v blízkosti nových rodičů, vyžaduje pozornost a zájem. Pozornost může vyžadovat také agresivitou, proto je důležité mu stále dokazovat lásku (Bubleová a kol., 2009).

4.3. Zdravý vývoj a adaptace dítěte

Vztah a vazba mezi rodičem a dítětem je velice důležitá. Rodiče by měli brát zřetel na to, že neznají genetické vlohy jejich nového dítěte. Tudíž musí počítat s tím, že mohou nastat problémy jakéhokoliv rázu. Důležitý je zdravý vývoj, který mu mohou zajistit anebo se alespoň pokusit.

Zdravý vývoj je nejlépe popsán v Životních fázích podle Eriksona.

Tabulka č. 1: Zdravý vývoj v životních fázích (Matějček, 2002)

Vývojové (věkové) období	Eriksonovy psychosociální krize a úkoly	B Specifické úkoly osvojení
Rané dětství, věk kojenecký a mladší batolecí	Základní důvěra vůči základní nedůvěře	Prizpůsobení přechodu do nového domova Navázání a rozvoj bezpečného citového vztahu, zejména v případě opožděného umístění
Batolecí věk a věk předškolní	Autonomie vůči studu, hanbě a pochybám Iniciativa vůči vině	Dovídaní se o rození a rozmnožování Prizpůsobení se prvotním informacím o osvojení Rozpoznávání rozdílů ve fyzickém zjevu, zejména u mezinárodní a mezirasové adopce
Školní věk	Snaživost, úsilí vůči méněcennosti	Porozumění významu a důsledkem toho, že jsem adoptován/a Pátrání po odpovědích na otázky vlastního původu a důvodu opuštění Vyrovnávání se s problémem tělesných odlišností od ostatních členů rodiny Vyrovnávání se „stigmatem“ spojeným s adopcí Vyrovnání s reakcemi vrstevníků na osvojení Vyrovnání se ztrátami spojenými s osvojením
Dospívání	Identita vůči konfúzi (zmatení) rolí	Propojení faktu adopce s pocitem vlastní identity
Raná (časná) dospělost	Intimita vůči izolaci	Další zkoumání důsledků osvojení, pokud se vztahují k růstu, zrání a vývoji vlastního „já“ (self) a k vývoji intimity
Střední dospělost	Generativita (tvořivá plodnost) vůči stagnaci	Další zkoumání důsledků osvojení, vztahujících se k stárnocímu „já“ (self) a k vývoji intimity
Pozdní dospělost, zralost	Integrita „já“ (moudrost) vůči zoufalství	Konečné vyřešení a převzetí důsledků osvojení v kontextu revize a bilancování vlastního stáří života Konečné úvahy ohledně pátrání po žijící biologické rodině

Archerová (2001) ve své knize uvádí, co je potřeba proto, aby se dítě zdravě vyvíjelo a adaptovalo do nové rodiny.

- Podpora sebevědomí (vědomí „já“) dítěte.
- Podpora schopnosti vlastní regulace a přispívání k sebeuvědomění, sebeocení, sebevěře a sebeúctě.
- Podpora dotyku, ke které je možno přidat aromaterapii. Pro podporu dotyku je dobré vyzkoušet některé hry. Například hra s pískem.
- Podpora očního kontaktu a zrakového vnímání. Nejlepší vizuální podnět je obličej, oči a úsměv nového rodiče.
- Podpora vědomí pohybu.
- Podpora dětí v poznávání vlastního těla. Zde je důležité, aby byl rodič lidským zrcadlem dítěte a odrážel dítěti zvyrazněný obraz jeho samého.
- Podpora vnímání zvuku.
- Podpora čichového vnímání.
- „Uzemňování“ (přivádět zpátky na zem). Uzemňování by mělo probíhat jemně a ne formou trestu.
- Pevné objetí (čas objímání). Během dne se přirozeně vytváří mnoho příležitostí, které jsou vhodné k objetí.
- Odolávat přirozenému nutkání utiшит dítě, když pláče, a co nejdříve zarazit jeho pláč. Dovolit mu, aby mohlo plně vyjádřit svou nevědomou bolest v bezpečí vašeho náručí.
- Pokud dítě trpí poruchou spánku, bývá ve střehu, protože očekává opuštění, zraňování a ubližování. Když se určí správný postup, jak dítě zklidnit, například ukolébavkou, nechat rozsvícenou lampičku, pomocí aromatických olejíčků nebo kolébáním, dítě se nakonec uklidní a nebude se bát usnout. Pro dobrý spánek jsou také užitečné přechodové předměty, například polštářek.
- Jakmile má dítě záchvaty vzteku, není dítěti z praktického ani teoretického hlediska pomoci. Je vhodné nechat dítě vypořádat se svou záplavou pocitů samo.
- Když má dítě problémy s jídlem, nikdy se nesmí nutit, aby dojedlo nandané jídlo. Je třeba si všimnout, co má dítě nejradši, k čemu má naopak odpor, kdy má potíže s kousáním a polykáním, jak na jídlo reaguje po fyzické stránce nebo jaké emoce a chování v něm jídlo vyvolává.
- Osvojené děti mohou trpět regresí. V tom případě je nejlepší dítě aktivně podpořit.

- Některé děti také trpí agresivitou. Rozhodně by se nemělo obviňovat dítě ani rodič, důležité je, aby ho nový rodič naučil pracovat se silnými, destruktivními pocity a ukázal mu, jak to zvládat. Zraněné a zraňující dítě je obětí stejně jako útočником a právě v tuto chvíli potřebuje nejvíce pocítit bezpečí, blízkost a porozumění.
- Podpora dětí v poznávání a vyjadřování pocitů.
- Podpora dětí, aby se nebáli říct si o to, co potřebují.

I přesto, že rodiče toto vše zajistí, nemusí být dítě zcela v pořádku a to po jakékoli stránce. Může nastat například psychická deprivace.

Psychická deprivace je stav, který vzniká, jestliže člověk nemá uspokojovány základní psychické potřeby v dostačující míře a po dosti dlouho dobu. Psychické potřeby lze rozdělit do čtyř úrovní, které se ve vývoji jedince i v každé aktuální situaci vzájemně prolínají.

1. V první úrovni jde o potřebu přívodu podnětů v přiměřené míře a variabilitě – je potřeba podněcování dítěte, stimulace zraková, sluchová, hmatová atd.
2. Druhá úroveň navazuje na úroveň první. V druhé úrovni je uváděno, že dítě má potřebu mít kolem sebe smysluplný svět, tj. určit stálost věcného a sociálního prostředí, které dítě prostřednictvím matky poznává a orientuje se v něm.
3. Třetí úroveň zahrnuje emoční a citové potřeby. Jde o potřeby různého vztahu, které se vývojem dítěte mění.
4. Čtvrtá, sociální úroveň úzce souvisí s úrovní třetí. V této úrovni je důležité uvědomování si svého „já“, vytváření sebevědomí, sebepojetí, identita dítěte a potřeba sdílet s někým společnou budoucnost.

Projevy psychické deprivace jsou velmi četné a mnohotvárné. U dětí do tří let se deprivace projevuje opožděním psychomotorického vývoje. Ukazatelem deprivace je řeč. V předškolním věku přetrvává u deprivovaných dětí povrchnost citových vztahů a potřeba někomu patřit. Děti školního věku, které trpí deprivací, mají horší prospěch, než odpovídá jejich schopnostem. Dále se prohlubuje citová otupělost, nedůvěra k lidem a agresivita. V adolescentním věku se projevují důsledky deprivace ve vztahu ke kolektivu. Je také nebezpečí vzniku závislosti. Důsledky deprivace mohou přetrvat až do dospělosti. Mohou

nastat problémy v partnerských vztazích anebo problémy ve výchově dětí (Langmeier, Matějček,2011).

5 METODOLOGIE VÝZKUMU

Cíl

Cílem této bakalářské práce je popsat a prozkoumat adopci v současné době a v 70. letech 20. století. Zda je mezi těmito obdobími zřetelný rozdíl, a jaký? Cílem je podrobně rozebrat adopci, která spadá do skupiny náhradní rodinné péče. Dále také uvést náhled na průběh adopce v České republice.

Výzkumné otázky

Stanovila jsem si hlavní výzkumnou otázku a pět podotázek. Tyto otázky slouží k vyhodnocení případových studií.

Jak vypadal průběh adopce v 70. letech 20. století a jak vypadá v současnosti?

- 1. Jaké jsou důvody rozhodnutí pro adopci?*
- 2. Jaký rozdíl je mezi adoptí prováděnou v současné době a adoptí prováděnou v 70. letech 20. století?*
- 3. Jak probíhá adaptace nového člena do rodiny?*
- 4. S jakými problémy se rodiny setkaly?*
- 5. Jak rodiny hodnotí v současné době adopci dítěte?*

Metodologie

Metoda zvolená k vyhodnocení mé bakalářské práce je kvalitativní výzkum. Kvalitativní výzkum jsem si vybrala z toho důvodu, že vychází z jednoho základního principu, a to zkoumat určitý prvek, proces, fenomén atd. v přirozených podmínkách, snažit se mu porozumět a vytvořit pokud možno jeho komplexní obraz. Designem výzkumu je případová studie. Smyslem případové studie je velmi podrobné zkoumání a porozumění jednoho nebo několika málo případů. Podstatné vždy je, že v případové studii se usiluje o komplexní porozumění případu v jeho přirozeném prostředí. Metodou je polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor se vyznačuje tím, že je připraven soubor otázek, které jsou jeho předmětem, aniž by bylo striktně stanoveno jejich pořadí (Reichel, 2009), (Švaříček, Šedová, 2007).

Zkoumaný vzorek nebyl vybrán náhodně. Osoby, které mi poskytly rozhovor, jsou z mého okolí a některé znám trochu lépe. Důležité bylo, aby zapadali do časové hranice, kterou jsem si zvolila již na začátku a také je uvedena v názvu bakalářské práce. Vybrala jsem si záměrně čtyři rodiny. První dvě si adoptovali dítě v 70. letech 20. století a další dvě v současnosti.

Etika

Všechny čtyři rozhovory jsou nahrávány a posléze i přepisovány. K nahrávání je potřeba souhlasu rodin. Souhlasili všichni. V této praktické části bakalářské práce jsou údaje pozměněny a je zaručena naprostá anonymita.

Otázky použité v rozhovoru

Stanovila jsem si tyto otázky, které jsem v průběhu rozhovoru upravovala, přeskakovala a doplňovala podle potřeb rodin.

- Proč jste se rozhodli právě pro adopci?
- Jaké byly Vaše představy o dítěti?
- Popište mi prosím průběh adopce?
- S jakými problémy jste se setkali?
- Jak a kde probíhal první kontakt s dítětem?
- Jaké období bylo pro dítě nejhorší?
- Jakou reakci na adopci Vašeho dítěte jste zaznamenali ve Vašem okolí?
- Jak hodnotíte výchovu svého dítěte?
- Myslíte si, že Vaše výchova je odlišná od jiných rodičů?
- V čem je Vaše dítě jiné? V čem se Vám podobá? Proč si to myslíte?
- Kdy se Vaše dítě dozvědělo, že je adoptované? A jak to probíhalo?
- Máte nějaká doporučení a rady pro páry, které se rozhodli pro adopci a mají to vše před sebou?
- Pokud byste měli možnost, osvojili byste dítě znovu?

Pro dobrou představu věku dětí je zde tabulka. Ve které je uveden věk adoptovaných dětí.

	Věk dítěte v době osvo- jení (měsíce)	Věk dítěte dnes
Rodin A	1	43
Rodina B	13	42
Rodina C	12	11
Rodina D	18	10

První kontakt s rodinami proběhl telefonicky. První dvě rodiny byly kontaktovány prostřednictvím mé babičky, která se s rodinami zná. Ta mi domluvila schůzky, na kterých rozhovory probíhaly. Druhé dvě rodiny mi byly zprostředkovány pomocí přítelovy matky. Ta mi schůzky také domluvila a se mnou je absolvovala. Při telefonním rozhovoru jim bylo sděleno, o co je žádám a k jakým účelům bude rozhovor sloužit. Všichni souhlasili. Rodiny se na to připravily a ukazovaly mi různé dokumenty a fotky.

6 ROZHOVORY S RODIČI OSVOJENÝCH DĚTÍ

6.1. Rodina A

Rodina adoptovala 6 týdnů starého chlapce v roce 1969. Chlapec už má dnes vlastní rodinu a dvě dospělé děti. Žije ve stejné vesnici jako jeho adoptivní rodiče. Rodiče se rozhodli pro adopci ze zdravotních důvodů. Rozhovor probíhal v jejich domě, kam mě a mou babičku pozvali. Byli otevření a rozhovoru se nebáli. Také nás pohostili čajem a zákuskem. Celý rozhovor i s odbočením od tématu trval hodinu.

Adoptivní matka byla po operaci a nemohla mít vlastní děti. Jiným způsobem manželé mít dítě nechtěli. Pěstounská péče nepřicházela v úvahu. Adopci považují za možnost mít skutečně vlastní dítě. *„Když jsme se brali, už jsme věděli, že vlastní dítě mít nikdy nebudeme a byli jsme připraveni s tím bojovat.“* Pár let po svatbě se dali věci do pohybu a začala se řešit adopce.

Ze začátku převzala iniciativu paní, která sama zašla na úřad a podala si žádost o osvojení. Vyplnila potřebné formuláře a bylo jí oznámeno, že až se najde nějaké dítě k adopci, tak se jim z úřadu ozvou. Dále neprobíhal žádný kontakt rodičů a úřadů. Úřad si sám vyžádal posudek z národního výboru. *„Zajímalo je, jak žijeme, jaké máme zázemí, zda s námi nejsou nějaké problémy a podobně.“* Také si úřad zažádal o posudek z práce. Neabsolvovali žádné psychologické vyšetření ani nebyli na žádných kurzech pro budoucí rodiče.

Asi po roce se jim z úřadu ozvali. Řekli jim, že je možnost adoptovat 5 týdnů starého chlapce a to z blízkého kojeneckého ústavu. U manželů nastalo období stresů. Nečekali, že to bude tak rychlé. Kamarádky budoucí matky se postaraly o veškeré vybavení pro malé dítě. V té době nebylo moc z čeho vybírat, ale jako zdravotní sestry si to uměly zařídit. Oblečení sháněly například tzv. „podpultový prodejem“. Na takto malé vesnici se oblečení půjčuje. Sousedí, kteří měli už odrostlejší dítě, jim také dost věcí zapůjčili.

Zajímavé je, že rodiče neměli žádné představy o dítěti. Ale zda na otázku zda by si vzali i romské dítě, mi odpovědět nechtěli. *„Představy jsme žádné neměli. Přijeli jsme do kojeneckého ústavu a náš chlapeček byl první dítě, které nám ukázali. V té době neměl ještě žádné jméno a my jsme věděli, že je to právě on.“* Z toho vyplývá, že rodiče byli rozhodnutí mít dítě a nebyl pro ně důležitý vzhled dítěte. Dítě si tedy hned odvezli domu. Doma už měli vše potřebné připravené. Chlapci zařídili malý pokojíček, kde měl vlastní postýlku a další

nábytek. „*Skříň byla plná krásných malých oblečků.*“ Prvních pár měsíců měl postýlku umístěnou vedle manželské postele v ložnici, ale také si ho brali k sobě do postele.

Jelikož byla paní zdravotní sestra a s dětmi pracovala, neměli žádný problém s malým dítětem, jako by mohli mít některé bezdětné matky. „*Když jsme přijeli domu, ženské už stály na návsi a čekaly na toho našeho drobečka.*“

Rodina se nikdy neseťkala s žádným negativním chováním z okolí. Spíše byla svým okolím podporována i přes to, že žila na malé vesnici a všichni o sobě vše věděli. Byla to taková velká rodina. Na tu dobu to je velice pozoruhodné. Já bych spíše očekávala, že je okolí odsoudí. Někteří lidé to tak mají i dnes. Berou neplodnost nebo možnost nemít dítě jako vadu. Přitom adoptovat osamělé dítě je tak krásný a obdivuhodný čin.

Adaptace chlapce na nové prostředí byla velice rychlá. Ze začátku sice někdy brečel, ale to brali rodiče za normální. „*Každé dítě brečí, je to důkaz toho, že je zdravé.*“ Rychlá adaptace byla z mého pohledu odůvodněna věkem chlapce. Bylo mu teprve šest týdnů a v tomto věku dítě vnímá okolí velice málo.

Chlapec rostl velice rychle. To jsem si sama ověřila ve fotoalbu, které mi manželé poskytli k nahlédnutí a ke každé fotce mi řekli komentář. Album měli velice hezky udělané. Měli tam fotky od té doby, co si ho přivezli domů. Byla tam také uváděna váha, výška, první slova, první zoubky, první krůčky. „*To album mu tady schováváme, ale zatím si ho ještě nevezal domů.*“ Z celého dětství si nevybavují nic špatného nebo něco s čím by si neporadili.

Chlapec nastoupil do školky, kam ho vozil otec před prací. Byla ve vedlejší vesnici, kde on pracoval a také ho tam pak vyzvedával. „*Už ve školce byl kamarádský a společenský. Našel si tam hodně kamarádů. Ani paní učitelky s ním neměly problém.*“

První den ve škole chlapec probrečel. „*Nechtělo se mu tam. Asi už věděl, co ho tam čeká.*“ Chlapce učení nikdy moc nebavilo, ale na kroužky chodil rád. I když měl dobré známky, nechtěl na střední školu. Otec ho přemlouval, ale on si stál za svým. „*Nakonec jsme rádi, že jsme ho do ničeho nenutili. I přes to, že nás tenkrát neposlechl, má dnes dobrou práci, kde má dost peněz. A hlavně je spokojený.*“

U svého dítěte nepoznali za celý život žádné odlišnosti. Dokonce tvrdí, že se chlapec podobá adoptivnímu otci. „*Má stejné oči i pusou.*“ Ani v povahových rysech nejsou velké od-

lišnosti. Má stejně flegmatickou a klidnou povahu po rodičích. „*Je velice společenský a má spoustu přátel. Je také velký sportovec, ale to po nás nemá. My radši zahrádku nebo procházky.*“ Chlapec byl sportovec už od mala. Byl to fotbalista. Hrál za vesnický tým a velice mu to šlo. „*Už od mala jsem ho bral na ryby, to ho ale v dětství moc nebavilo.*“ Dnes bere ne ryby chlapec svého otce. Otec je na vozíčku a sám by se tam nedostal.

Žádné problémy nenastaly ani v pubertě. Chlapec byl velice chytrý a hodný. Rodičům nedělal nikdy starosti. Rodiče svoji výchovu srovnávají s výchovou jiných rodičů a nevidí v ní žádné rozdíly. Já tedy můžu říci, že tam rozdíly jsou. Z vyprávění je zřejmé, že mu věnovali veškerý volný čas. I přes to, že oba rodiče chodili do práce a chlapec se tedy musel o sebe postarat sám, vše zvládal. „*Když v zimě přišel ze školy domů, musel se postarat o topení. Naštípat dřevo a zatopit v kotli.*“ Nemyslím si, že by toto nebylo ku prospěchu. Je velice viditelné, že to bylo „vymodlené dítě“ a rodiče jsou za něj vděční a dávají to velice najevo. Každé dítě by si takovéto rodiče určitě přálo.

Rodiče se nikdy nedostali k tomu, aby svému dítěti sdělili jeho původ. „*Dlouho jsme se odhodlávali mu to říci. Měli jsme připravené pohádky, kterými mu to vysvětlíme, ale bohužel. Vždy jsme začali, ale už jsme to nedokázali doříci.*“ Obdivuhodné je, že rodiče měli načtené veškeré informace k tomu, jak dítě říct, že je adoptované. Bohužel, je nikdy neuplatnili. Dítě se to dozvědělo asi v období puberty od svých spolužáků ve škole. Rodiče chlapci posléze vše řekli a on to i ve svém ne zrovna dobrém věkovém období pochopil a neodsoudil je. Po svých biologických rodičích chlapec nikdy nepátral ani se svých rodičů nikdy nezeptal, zda znají jména nebo kdo to vůbec byl. Je vidět, že je rád za to, že je má.

„*Vzpomínáme si na to, když si domu přivedl prvně holku. To byla legrace.*“ První dívku přivedl asi ve svých osmnácti letech. Rodičům se ze začátku moc nezamlouvala. Žila totiž ve městě. Oni si představovali spíše dívku z vesnice, se kterou bude mít víc společných zájmů. Rodiče se s tím asi tři měsíce smířovali a poznali, že není tak špatná. Rok na to už byla svatba a dítě v očekávání. „*Měli jsme velikou radost, když jsme se dozvěděli, že budeme babičkou a dědou.*“ S touto ženou se po letech rozvedl, ale dítě zůstalo v jeho péči. Našel si další ženu a ta měla také dítě ve své péči. Po delším soužití si dítě osvojil. Sám si prošel tím, čím si prošli i jeho rodiče. Mohl si to vše vyzkoušet a dnes může být na své rodiče pyšný a také vděčný. Z toho vyplývá, že ho jeho osud nijak neovlivnil a žije příjemný život.

Rodiče by rádi doporučili budoucím žadatelům, aby nad ničím nepřemýšleli a šli do toho. Tvrdí: „*Že se není čeho bát a hlavně mít dítě, za to stojí.*“

Rodina si o další dítě už nezažádala. Pán totiž v mladém věku onemocněl a nikdo nevěděl, jak to s ním bude. Při dopisování této bakalářské práce pán zemřel. A můžu ze svého pohledu říci, že dnes již dospělého muže to velice zasáhlo. Ale o svou matku se o to více stará a se vším jí pomáhá. Dokonce přemýšleli i o tom, že si jí přestěhuje k sobě domů.

6.2. Rodina B

Rozhovor s rodiči, kteří adoptovali v roce 1970 holčičku. Rodiče mají dnes už od své dcery dospělého vnuka. Rodina žije na vesnici a dcera za nimi dojíždí z nedalekého města. Rozhovor probíhal v jejich domě a trval necelou hodinu. U rozhovoru byli přítomni oba manželé.

Pro adopci se rozhodli ze zdravotních důvodů. Nemohli mít dítě vlastní. Tento problém nastal na straně matky. Věděla o tom, že nebude mít vlastní dítě už od puberty. Trpěla vážnou chorobou, která se nedala léčit a způsobovala neplodnost. Blíže mi o chorobě nebylo nic sděleno a já se z osobních důvodů ani nevyptávala.

Pán o skutečnosti, že jeho budoucí žena nebude mít dítě, věděl už od začátku jejich vztahu. Nevadilo mu to a byl připraven s adoptí souhlasit. Až bude třeba. Pro oba rodiče jsou děti velkou láskou. Oba pocházejí z početných rodin a sami chtěli velkou rodinu. Ale spokojili se s jedním dítětem. Vnuk jim to dnes vynahrazuje. Paní s dětmi pracovala v jeslích a pán také s dětmi pracoval, ale už s poněkud odrostlými ve školních zařízeních. Oba si byli jisti, že musí mít své dítě, i kdyby mělo být adoptované.

Představy o dítěti nebyly žádné. „*Vůbec nám nešlo o to, jak bude dítě vypadat. Jelikož jsem s dětmi pracovala, tak jsme věděla, že nezáleží na tom, jak děti vypadají.*“ Paní mi vyprávěla o pár případech dětí, které si z jeslí pamatuje. Byly to prý nádherné děti, ale dnes z nich jsou kriminálníci. Z toho vyplývá, že na vzhledu vůbec nezáleží a jsou jiné důležité věci. I přes to, že představy neměli, mají dnes krásnou blondatou dceru.

Adopce probíhala podobně jako u rodiny A. Manželé si byly rozhodnutím adoptovat si dítě naprosto jistí. A tak se tedy vydali na úřad. Museli vyplnit žádost a čekat, jak se to vše vyvrbí. Také si úřad zjišťoval bližší informace. O jejich práci, zázemí, životě... Navštívila je i sociální pracovnice a to asi celkem dvakrát. Manželé si to už dobře nepamatují. Je to taky už čtyřicet let zpět. Jednou je navštívila před svěřením dítěte a jednou po svěřením dítěte do péče. „*Kontrolovala, co musela. Ale byla milá a nesnažila se nám ublížit.*“ Přibližně po necelém roce čekání se měli jet podívat do kojeneckého ústavu. S nadšením se tedy vydali na cestu. Bohužel to byla zbytečná cesta. Dítě jim sice bylo nabídnuto, ale jim se nelíbil přístup, kterým s nimi zacházeli. Usoudili tedy, že ještě počkají. „*To čekání už dlouhé bylo, a proto nám nevadilo počkat ještě déle. Věděli jsme, že to bude na celý život a je důležité se dobře rozhodnout.*“ Měsíc na to jeli do jiného kojeneckého ústavu a odtamtud si holčičku domů dovezli.

Holčičce bylo v té době 13 měsíců. Neuměla mluvit ani chodit. Byla lehce zanedbaná, ale časem vše dohnala. „*Ještě teď si vybavujeme, jak se nám přátelé a známí smáli. Smáli se tomu, že už máme tak velkou holku, že už má dokonce botičky.*“ Ten smích nebyl míněn negativně, ale radovali se s námi. Ostatní lidé v okolí reagovali také pozitivně. Všichni rodinu podporovali a dokonce jim nosili i oblečky po svých dětech.

Po půlroční předadopční péči jim byla dcera přidělena rozhodnutím soudu.

Řeč je znatelným příznakem psychické deprivace. Řeč se u holčičky začala rozvíjet později. Bylo to způsobeno tím, že v kojeneckých ústavech není možnost věnovat se všem dětem, tak jak by bylo potřeba. A proto se toto objevuje u většiny dětí z ústavních zařízení.

Rodiče tvrdí, že holčičku vychovávali, jak nejlépe mohli. Od mala ji vedli k samostatnosti a poslušnosti. To se po čase také potvrdilo. „*Byla velice průbojná a cílevědomá na rozdíl od nás. Už jako malá holka, jela na výměnný pobyt do Německa, kde se jí to velice líbilo. Měla menší obavy než my.*“ Rodiče jí dopřávali dobré vzdělání, možnost cestovat, možnost jezdit na výměnné pobyty do zahraničí. Už od mala jezdila na dětské tábory, chodila na spousty kroužků. Navštěvovala také taneční kurz, který se jí stal velkým koníčkem a dodnes jí to moc baví. Na tanečním kurzu poznala svého budoucího manžela, s kterým měla po nějaké době dítě. Dítě se jí narodilo v sedmnácti letech. Tudíž měla problémy s doděláním školy. V tu chvíli nastoupila rodina, která se jí o malého syna postarala a ona školu zdárně dokončila. Malý chlapec trávil tu dobu, kdy byla jeho maminka ve škole nebo se musela učit u babiček, které se o něj výborně staraly.

Na otázku zda je jejich dcera nějak odlišná od nich, odpověděli, že ne. Jediným rozdílem je prý její průbojnost a nebojácnost, která jí vydržela až dodnes.

Větší problémy s holčičkou nikdy neměli. Adaptace i výchova probíhala celkem v pořádku. Zlomový okamžik nastal v pubertě. „*Toto období je těžké pro každé dítě, ale u nás bylo obzvláště. V té době se dozvěděla, že my nejsme jejími biologickými rodiči. A byl kolem toho velký rozruch.*“ Dívka se rodičů vyptávala. Oni věděli, kdo jsou její rodiče, ale neměli žádný kontakt, ani bližší informace. Začala po nich pátrat, když dovršila plnoletost. Zašla si na matriční úřad a vše si zjistila. O kontaktu rodina nic neví, ale nevyvrací, že by mohl proběhnout. Rodiče velice litují, že se tak důležitou informací, jako je adopce, dozvěděla jejich dcera od spolužáka ve škole.

Rodiče už další dítě nikdy neosvojili a svoje mít nemohli. Proto dceři koupili psa, který byl brán jako náhrada za sourozence, kterého si přála. Pes byl považován za dalšího člena rodiny.

Dále také došlo ke změně jména. Rodiče chtěli mít vždy M., a proto si o to také zažádali. Změně jména bylo rozhodnutím soudu vyhověno.

Rodina doporučuje budoucí adoptivním rodičům: „*Nesmíte se ničeho bát. Pokud chcete mít dítě, musíte některé věci vydržet. Bohužel nevíme, jak to probíhá dnes, ale nejdůležitější bude odhodlání a trpělivost.*“

Rodina tvrdí, že adopce, byla nejlepším rozhodnutím, které udělali. Kdyby byli nižšího věku, určitě by se chtěli stát pěstouny a starat se o děti, které to potřebují. Bohužel to dnes již nelze.

Dívka je dnes dospělá žena a sama má své dítě, které měla již v sedmnácti letech. Její dítě je dnes už také dospělé a úspěšně studuje ve vzdáleném městě. A proto přemýšlí, že by si sama vzala dítě do pěstounské péče. Chtěla by už nějaké starší dítě, se kterým by mohla prožívat dospívání. Pro pěstounskou péči se rozhodla z toho důvodu, že je sama adoptovaná a ví, že opravdovou lásku mohou poskytnout i jiní lidé, než biologičtí rodiče.

6.3. Rodina C

Rodina C si v roce 2002 adoptovala ročního chlapečka. Žijí na vesnici, kde chlapec navštěvuje základní školu. Chlapec je jedináček. Rozhovor trval přibližně tři čtvrtě hodiny a rodina byla velice pohostinná a příjemná. Rozhovoru byli přítomni oba rodiče a chvílemi i syn.

Pár nemohl mít dítě z důvodu nemoci a adopce jim přišla jako nejlepší řešení. Proto si v roce 2002 adoptovali ročního chlapečka.

Adopce probíhala naprosto standardně. Manželé zašli na úřad, kde dostali potřebné formuláře. A maraton mohl začít. Manželé museli vyplnit formuláře týkající se osobních údajů, zaměstnání, finančních příjmů, zálib, představ o dítěti a také museli zajít ke svému lékaři na vyšetření. Lékař musí také vyplnit jeden z formulářů. Úřad si také zažádal o výpis z rejstříku trestů a kontaktoval obec a zaměstnavatele, kde zjišťoval bližší informace o žadatelích. Důležité je i doložení fotek, podle kterých se následně hledá podobné dítě pro adoptivní rodiče.

Později museli manželé navštěvovat přípravný kurz. *„Chodili jsme na přípravný kurz, kde byly také páry, které žádaly o adopci. Nejvíce si vybavujeme poslední sezení. Bylo tam asi pět párů. Dávali nám různé příklady situací a ptali se nás, jak bychom tyto situace řešili. Já (otec) jsem na jednu otázku odpověděl, že bych mu dal prostě na zadek. V tu chvíli mi došlo, že nám adopce asi nevyjde, že jsme to neměl vůbec říkat.“* Ale opak se stal pravdou.

Po přípravném kurzu byl rodině představen malý chlapec, který byl umístěn v kojeneckém ústavu. Manželé se vůbec nerozhodovali a hned se všim souhlasili. Nabídl jim, že si ho mohou odvést hned domu, ale oni neměli pro příchod nového člena rodiny nic připravené. Tudíž to o pár dní odložili. Když vše připravili, tak pro chlapce vyrazili. Půl roku ho měli v předadopčí péči a poté byl rozhodnutím soudu adoptován. *„Adopce trvala asi tři roky, ale dalo se to vydržet.“*

„Pokojíček jsme mu vyzdobili do modré barvy a všude byla zvířátka. Láska ke zvířátkům mu vydržela až dodnes.“ Toto můžu také potvrdit. Hned při příjezdu mě chlapec vyhlížel a šel mi ukázat svého psa, o kterého se sám stará.

Chlapec jim byl už ve svém roce velice podobný. Byl stejně snědý a tmavovlasý jako jeho adoptivní rodiče. Tudíž se podařilo vybrat vzhledově velice podobné dítě. Povahově se

lehce odlišoval. „*Byl mnohem více klidný než my, ale myslíme si, že se vše dá výchovou ovlivnit.*“ Z toho vyplývá, že rodina bere veškeré povahové chyby na sebe a je si vědoma toho, že může ledacos ovlivnit. Je také velice přátelský a má mnoho kamarádů. Jak ze školních lavic, ale také z domu, kde rodina bydlí. Také není vůbec konfliktní dítě. Jediným problémem je jeho postižení.

Adaptace byla trošku náročnější a to hlavně v začátcích. „*Ráno plakal v postýlce a chtěl vstávat velice brzy. Pochopili jsme, že to bude asi tím, že děti v kojeneckém ústavu vstávají opravdu časně.*“ Proto se mu matka snažila, co nejvíce přizpůsobit a tento fakt pomalu změnit. Snažila se ho naučit na vlastní režim. Netrvalo jí to moc času a chlapec se dokázal přizpůsobit velice rychle. Jinak byl velice mazlivý a ničeho se nebál. „*Mazlivý je i v tomto věku. Někdy přijde jen tak a přitulí se ke mně. Nebo přijde ráno do postele a chce se s námi mazlit.*“

Zlom nastal, když se rodiče dozvěděli, že je chlapec mentálně postižený. V kojeneckém ústavu jim bylo řečeno, že je chlapec asi o tři měsíce opožděný, ale nic víc. Nikdo s nimi žádné detaily nerozebíral a nic jim nebylo vysvětleno. Mentální postižení se projevilo až později. Asi ve třech letech.

Největší problémy nastaly s nástupem do školy. Chlapec má potíže s učením. „*Vůbec jsme nepočítali s tím, že nám učení zabere takového času. Třeba jednoduchý úkol z matematiky nám trvá tři hodiny.*“ I když se rodiče snaží a používají různé pomůcky pro snazší učení, stejně se to nezlepšuje. Ale rodičům to vůbec nevádí, jsou rádi za to, že mají syna a jeho postižení se nijak nezalekli a snaží se s ním pracovat. U chlapce jeho vada není na první pohled patrná.

Výchova je v této rodině velice patrná. Chlapec musí poslouchat své rodiče a chovat se k nim hezky. Toto bylo z mé návštěvy velice zřejmé. Rodiče jsou dostatečně přísní i na pořádek, který musí mít v pokoji. Ale i přes tuto přísnost je mu poskytována nadměrná péče a láska. „*Já ho mám stále jako miminko, když jsme si ho přivezli a on mi tak moc roste. Už z něj bude velký chlap.*“ Přísnější a důslednější v této rodině je tedy otec. Matka je spíš ta, která pohladí a utěší.

Chlapci je od tří let vysvětlován jeho původ. „*Vyprávíme mu pohádku o malém, krásném chlapečkovi, který byl ve strašidelném domě a my jsme ho z toho strašidelného domu*

zachránili. A dovezli si ho domu.“ Rodiče si myslí, že to chlapec stále nechápe. *„Asi to způsobuje jeho porucha.“* Chlapec byl rozhovoru přítomen a s vyprávěním o jeho biologických rodičích neměl žádný problém. Zatím se o své biologické rodiče nejeví žádný zájem. Rodiče mu vůbec nebrání v rozhovorech o jeho biologických rodičích, ale chlapec zatím nemá zájem. Třeba se to změní s přibývajícím se věkem.

Okolí na adopci reagovalo velice pozitivně. *„Nejvíce nás podporoval náš rodinný přítel, který nás všude vozil a se vším nám pomáhal.“* Nikdy rodina nepocítila žádné negativní postoje k jejich rozhodnutí.

„Budoucím párům doporučujeme, aby nabrali spoustu sil a šli do toho. Adopce není nic hrozného. Ta doba a čekání není lehké, ale pokud po dítěti vážně toužíte, určitě to zvládnete.“ Rodina na otázku zda by tento proces podstoupili znovu, odpověděla kladně. Tvrdí, že by nic nezměnili a jsou rádi za to, že chlapce mají.

6.4. Rodina D

Rodina D si v roce 2003 adoptovala rok a půl starého chlapce. Rodina žije v malém městě a chlapec dochází do tamní základní školy. Rozhovor probíhal v jejich malém panelovém bytě a trval hodinu.

„Pro adopci jsme se rozhodli z toho důvodu, že nemůžeme mít dítě vlastní. Dlouhou dobu jsme chodili po různých vyšetřeních a stále se nám nedařilo počít dítě. Doktoři nám říkali, ať se ještě snažíme o vlastní dítě a s adopcí počkáme. Jenže najednou nám bylo čtyřicet a bylo pozdě. A proto jsme se rozhodli pro adopci.“ Na manželích je velice znát, že jsou ještě stále na doktory rozzlobení. Nemohou jim odpustit to, že jim doktoři nepřetržitě tvrdili, že se jim počít dítě určitě podaří, ale ono se tak nestalo a museli přistoupit k adopci až ve vyšším věku.

První kroky manželů vedli na úřad, kde museli vyplnit žádosti. *„Tam byla velice hodná paní, která nám vše vysvětlila a vyplnila s námi všechny ty papíry. A poté už to šlo docela rychle. Různé prohlídky, vyšetření, sezení... Vše to trvalo asi tři roky. Až později jsme se dozvěděli, že se na nás ptali na úřadě. Také se o nás zajímali v našich zaměstnáních. Sociální pracovnice chodila k nám domů ještě před adopcí a kontrolovala naše bydlení.“* Na úřad také manželé dodávali jejich fotografie.

Dva roky trvalo, než úřad manžele kontaktoval. *„Pozvali nás na úřad, tam nám ukázali fotku chlapečka a my jsme se na něj jeli hned podívat. Když jsme ho prvně viděli, strašně se nám líbil. Měl krásný modrý kukadla a smál se na nás“* Manželé do kojeneckého ústavu docházeli ještě asi měsíc, kde si s chlapečkem mohli hrát a brát ho ven na procházky. *„Když jsme odjížděli, tak plakal. Asi si na nás už zvykl a bylo mu líto, že ho opouštíme.“* Manželé byli velice překvapeni, že měli možnost adoptovat tak malého chlapce. V to nikdy nedoufali. Věděli, že ideální rozdíl mezi rodiči a dítětem je přibližně osmnáct let, proto ani nedoufali, že by se toto mohlo někdy stát.

Chlapec se neadaptoval ideálně, ale po delší době to zvládl. *„Všeho se v novém domě bál. Vůbec nechtěl být venku. První měsíc jsem s ním musela být jen doma. Bál se i cizích lidí. Nebyl zvyklý být bez kolektivu dětí. Asi týden každé ráno plakal, ale časem se vše uklidnilo a zvykl si.“* Chlapec byl na rodinu zvyklý díky jejich návštěvám v kojeneckém ústavu. S nimi tedy žádné problémy neměl. Okolí a okolních lidí se bál. Pravděpodobně chlapci trvala déle

změna na nové prostředí. Mohlo to být způsobeno také jeho věkem. Už mu byl rok a půl a více reagoval na prostředí, ve kterém žil.

Nejkrušnější období prožívá rodina právě teď. A to v období začínající puberty. „*Problémy nastaly už od nástupu do školy. V té době se hodně změnilo a my jsme přišli na to, že naše dítě trpí ADHD a různými poruchami učení. Toto jsme se dozvěděli až po tom, co chlapec vyskočil z okna. V tu chvíli nám bylo jasné, že není něco v pořádku. Lékaři nám to také potvrdili.*“ Zjištění chlapcovy poruchy bylo nečekané. Rodiče na to přišli, když chlapec vyskočil z okna. Stalo se to tak, že manželé byli v práci a chlapec byl doma sám. Někam si schoval klíče, které tedy nemohl najít, a tak vyskočil z okna. Naštěstí rodina bydlí v nižších patrech domu a tak se mu skoro nic nestalo. Já jsem tento příběh přesně nepochopila. Ale z výrazů rodičů bylo patrné, že se o tomto nechtějí dál bavit a je to pro ně uzavřené. Pozitivní efekt to mělo na to, že se rodina dozvěděla, co chlapci je a začala to řešit s lékaři.

Rodina nezaznamenala skoro žádné negativní odezvy na adopci jejich dítěte. Jedinými, kdo s jejich rozhodnutím nesouhlasil, byly prarodiče chlapce. A to jak rodiče matky, tak i otce. Manželům to ale bylo jedno. Rozhodovali se sami a nepotřebovali jejich svolení. Nakonec se vše uklidnilo a prarodiče jsou rádi, že vnuka mají.

Na otázku, která se týká výchovy, odpověděli: „*Nemůžeme soudit naši výchovu, jelikož máme jen adoptované dítě. Možná jsme malinko mírnější a více věcí odpouštíme.*“ Mírnost můžu potvrdit a to spíše z matčiny strany. Otec chlapce napomíná a snaží se mu jít příkladem. Manželé nejsou bohužel už na výchovu dítěte nejmladší a nemají takovou trpělivost jako mladé páry. Na chlapcově projevu je ADHD (hyperaktivita s poruchou osobnosti) velice zřetelné. Vyjadřuje se velice sprostě a neurvale i přede mnou. Ale je i velice milý a usměvavý. Povahu má prý po otci. To znamená, že je výbušnější a dost často musí být po jeho. Otce má za veliký příklad a vzhlíží se v něm. Chce být jednou také řidičem autobusu, jako jeho otec. „*Občas si ho беру sebou do práce a jezdí se mnou. Stále mu říkáme, že se musí dobře učit, aby mohl tuhle práci dělat.*“

Ve škole má chlapec značné problémy. Na učení není vůbec hloupý, ale je spíše líný a má kázeňské problémy, které souvisejí s jeho poruchou. Doma se skoro neučí, jen si udělá úkoly a připraví tašku do školy. Znamky má dobré, a tak ho rodiče ani nenutí.

Chlapci byl už od přijetí novými rodiči sdělován původ. Vyprávěli mu to formou pohádky. Ale chápat to začal až později. Dnes už to bere jako běžnou věc a o své biologické rodiče nemá žádný zájem a spíše k nim má odpor, jak vyplynulo z rozhovoru. Nemluví o nich vůbec hezky.

Rodina tvrdí, že by tento proces podstoupila klidně znovu. Ale pokud možno v nižším věku. Svůj věk berou za největší handicap. Rodiče svého rozhodnutí nelitují. I přes to, že mají chlapce s poruchou. I když z mého pohledu se to bude s přibývajícím věkem stále zhoršovat. Chlapec se pro starší rodiče může stát nezvladatelným. Toto jim samozřejmě nepřeji a doufám, že vše v pořádku zvládnou.

7 DISKUZE - VYHODNOCENÍ

Z těchto rozhovorů vyplývá, že adopce není vůbec jednoduchý proces. Je to běh na dlouho trať. Rodiny se rozhodují pro adopci nejčastěji z toho důvodu, že nemohou mít vlastní dítě. A to z důvodu neplodnosti nebo jiných zdravotních problémů. Pro osvojitele je to jistě zásadní rozhodnutí, které jim může změnit celý život. Z rozhovorů je zřejmé, že adopce probíhá dlouhou dobu a je doopravdy potřeba projít si všemi náležitostmi. Adopce se oproti letům minulým prodloužila. Dříve byl proces mnohem kratší než dnes. Já si ovšem nemyslím, že by to bylo na škodu. Spíše naopak. Pár se za tu dobu může ujistit, že si jsou opravdu jisti.

Rozdíl mezi stanovenými obdobími je ten, že se v současné době klade větší důraz na kontrolu osvojitele. V 70. letech ten proces nebyl tak složitý. Podstatným rozdílem je psychologické vyšetření a přípravný kurz. Tyto náležitosti v 70. letech neexistovaly. Zajímavé je také to, že jakmile bylo rodině nabídnuto dítě, mohla si ho hned odvést domů. To v dnešní době není možné. Osvojitel musí dítě nějakou dobu jen navštěvovat a také si ho může vzít například na víkendový pobyt domů. V minulosti nikoho nezajímalo, že nemáte doma nic připravené, stejně dítě svěřili novým rodičům. Kontrola je v dnešní době větší a je kladen větší důraz na výchovu a adaptaci. Toto vše se pár učí v přípravném kurzu, který musí navštěvovat. Opět je to velký krok vpřed.

Výchova dítěte je stále stejná. Rodiny si myslí, že vychovávají dítě stejně, jako by byly jeho biologickými rodiči. V minulosti se osvojitelé svým dětem asi více věnovali a to z dostatku čas a také jiné doby. Děti neměly počítače, televize a další věci. Tudiž se hrály různé společenské hry, kterých se účastnila celá rodina. Dnes už je to složitější, ale tím nemyslím to, že by dítě zanedbávali. Podstatné je také to, že pokud dítě trpí nějakou poruchou, tak celá výchova a vše spojené s jeho vývojem není úplně snadné. Je obdivuhodné, že osvojitelé si adoptují i tyto děti a hlavně s tím nemají žádný problém.

Zásadní rozdíl vidím v otevřenosti osvojitelů. V minulosti neříkali adoptovaným dětem o tom, že nejsou jejich biologickými rodiči. Také tím nastávaly značné problémy, pokud se to dítě dozvědělo. Dnes jsou rodiče otevřenější a nebojí se o tom mluvit. Dětem to podávají jako naprosto běžnou věc a děti to tak berou. Tento přístup je určitě vhodnější a rodina se vyvaruje následných problémů.

Obdivuhodné je, že by osvojitelé tento proces absolvovali znova a to bez výjimky.

ZÁVĚR

Práce zmapovala průběh adopce. Adopci jako samostatný pojem a formy náhradní rodinné péče, kam adopce spadá. Zaměřila se na historii, podmínky a druhy adopce. Rozebrán byl také legislativní proces tedy průběh zprostředkování adopce a to v obou sledovaných obdobích. Práce popsala adaptaci dítěte, kam patří první kontakt, nová rodina a zdravý vývoj dítěte.

Na počátku výzkumného šetření byla stanovena jedna hlavní výzkumná otázka a pět výzkumných podotázek, které kvalitativní výzkum zodpověděl. Výzkum proběhl designem případové studie. Metodou pro sběr dat byl polostrukturovaný rozhovor obsahující třináct otevřených otázek. Rozhovor probíhal ve čtyřech rodinách. Ve dvou, které si adoptovaly dítě v 70. letech 20. století a dalších dvou, které si adoptovaly dítě v současnosti. Všech rozhovorů byli přítomni oba rodiče. U rodin, které adoptovaly dítě v současnosti, byly přítomny i adoptované děti.

Výzkumem bylo zjištěno, jaké jsou důvody rozhodnutí páru pro adopci. Jak adopce probíhala a tím také srovnání dvou zadaných období. Otázkou byla také adaptace, výchova, problémy spojené s adopcí a v neposlední řadě také názor okolí na adopci. Významným zjištěním bylo také hodnocení adopce členy rodiny.

Literaturu k tématu adopce nebyl problém sehnat. Problémy však nastaly s literaturou k období 70. let 20. století. K této době je literatura nedostačující a obtížně se hledající. Statistiky k tomuto procesu jsou také nedostačující a obtížně sehnatelné. Určitě by se na tomto faktu mělo ještě více zapracovat.

Výzkum probíhal v naprostém pořádku a bez komplikací. Respondenti, kteří byli osloveni, byli velice vlídní a vstřícní. Na všechny otázky se snažili odpovědět, i když jim to nebylo vždy příjemné.

Protože mě toto téma velice zaujalo, ráda bych se mu věnovala i v dalším studiu.

POUŽITÉ ZDROJE

Seznam literatury

- ARCHER, Caroline. *Dítě v náhradní rodině*. Vyd. 1. Překlad Petra Vlčková. Praha: Portál, 2001, 119 s. ISBN 80-717-8578-4.
- BUBLEOVÁ, V., VRÁNOVÁ, L., VÁVROVÁ, A., FRANTÍKOVÁ, J., VANČÁKOVÁ, M. – Středisko náhradní rodinné péče. *Adopce.com: Průvodce náhradní rodinnou péčí*. 4. vyd. Praha: Spolu dětem o. p. s., 2010. 39 s.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Paido, 2000, 207 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3179-6.
- GOODY, Jack. *Proměny rodiny v evropské historii: historicko-antropologická esej*. Vyd. 1. Překlad Petra Diestlerová. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006, 229 s. Utváření Evropy, sv. 10. ISBN 80-710-6396-7.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012, 407 s. ISBN 978-802-6202-196.
- KOVAŘÍK, J. a kol. *Náhradní rodinná péče v praxi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 167 s. ISBN 80-7178-957-7.
- LANGMEIER, Josef a Zdeněk MATĚJČEK. *Psychická deprivace v dětství*. Vyd. 4., dopl., V nakl. Karolinum 1. Praha: Karolinum, 2011, 399 s. ISBN 978-802-4619-835.
- MATĚJČEK, Z. a kol. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 183 s. ISBN 80-7178-304-8.
- MATĚJČEK, Z. ed., KOLUCHOVÁ, J., BUBLEOVÁ, V., KOVAŘÍK, J., BENEŠOVÁ, L. *Osvojení a pěstounská péče*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 155 s. ISBN 80-7178-637-3.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakl., 1993, 124 p. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 3. ISBN 80-901-4247-8.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.
- VODÁK, P. *Adoptivní dítě a jeho rodiče: o jistotách a pochybnostech rodičovského svazku*. 1. vyd. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1968. 90 s.

- *Zvykáme si jeden na druhého, aneb, Nová náhradní rodina v procesu adaptace*. Editor Marek Roháček. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2012, 37 s. ISBN 978-80-87455-12-8.

Internetové zdroje

- Bubleová, V., Vávrová, A., Vránová, L. *Základní informace o osvojení (adopci)* [online]. © 2011 [cit. 2013-02-06]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.nahradnirodina.cz/informace_o_nahradni_rodinne_peci_ke_stazeni.html>.
- Bubleová, V., Vránová, L., Vávrová, A., Frantíková, J. *Základní informace o náhradní rodinné péči* [online]. © 2011 [cit. 2013-02-10]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.nahradnirodina.cz/informace_o_nahradni_rodinne_peci_ke_stazeni.html>.
- Adoptce.com: projekt náhradní rodinné péče. *Základní pojmy* [online]. © 2010 [cit. 2012-12-29]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.adoptce.com/informace/zakladni-pojmy/>>
- Adoptce.com: projekt náhradní rodinné péče. *Adopce (osvojení)* [online]. © 2010 [cit. 2012-12-29]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.adoptce.com/adoptce-osvojeni/zakladni-pojmy/>>
- Fond ohrožených dětí. *Osvojení (adopce)* [online]. © [cit. 2013-02-20]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.fod.cz/>>.
- Magistrát hlavního města Praha. Přípravné kurzy [online]. © 2010 [cit. 2012-02-18]. Dostupné na World Wide Web: <http://socialni.praha.eu/jnp/cz/rodina/nahradni_rodinna_pece/informace_pro_zajemce/pripravne_kurzy.html>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Formy náhradní rodinné péče* [online]. © 7. 2. 2013 [cit. 2013-02-09]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.mpsv.cz/cs/14501>>.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Proces zprostředkování* [online]. © 7. 2. 2013 [cit. 2013-02-09]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.mpsv.cz/cs/14502>>.
- Rozum a cit. *Náhradní rodinná péče v České republice* [online]. © 2010 [cit. 2013-01-04]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.rozumacit.cz/nahradni-rodinna-pece>>.

- Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. *Osvojení* [online]. © [cit. 2013-03-05]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.umpod.cz/osvojeni/>>.
- Zákony ČR. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině [online]. © 2012 [cit. 2012-12-29]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.zakonycr.cz/seznamy/094-1963-Sb-zakon-o-rodine.html>>.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli, pěstouny, pěstouny na přechodnou dobu

Příloha č. 2: Dotazník pro zájemce o náhradní rodinnou péči

Příloha č. 3: Lékařské vyšetření žadatele o náhradní rodinnou péči

Příloha č. 1: Žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli, pěstouny, pěstouny na přechodnou dobu (Městský Úřad Přelouč, 30. 1. 2013)

Žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli, pěstouny pěstouny na přechodnou dobu*

Žadatelka – jméno a příjmení:

Datum narození:
Místo trvalého pobytu:
Cizinec – adresa pobytu:
Rodinný stav:
Tel. kontakt:
E-mail:

Žadatel – jméno a příjmení:

Datum narození:
Místo trvalého pobytu:
Cizinec – adresa pobytu:
Rodinný stav:
Tel. kontakt:
E-mail:

Žádám o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se **osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu***, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

V případě osvojení, pokud krajský úřad nezprostředkuje osvojení do 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů, **souhlasím – nesouhlasím*** s tím, aby tato žádost byla postoupena Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí za účelem zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení dětí z ciziny.

Žádám výlučně o osvojení z ciziny: ANO – NE*

Souhlasím s tím, že orgány sociálně právní ochrany dětí, podílející se na zařazení do evidence žadatelů a na zprostředkování náhradní rodinné péče, jsou oprávněny zajišťovat další potřebné údaje zejména o tom, zda způsobem svého života budu zajišťovat pro dítě vhodné rodinné prostředí, a dále jsou oprávněny kdykoliv zjišťovat, zda nedošlo ke změně rozhodných skutečností uvedených ve spisové dokumentaci.

Dávám souhlas s uchováním a zpracováním osobních údajů a fotokopii osobních dokladů všemi orgány sociálně-právní ochrany, které se budou podílet na zařazení do evidence žadatelů a na zprostředkování náhradní rodinné péče (v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, v platném znění a zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, v platném znění).

Souhlasím s účastí na odborné přípravě k přijetí dítěte do rodiny.

V.....dne

.....

podpis žadatelky

.....

podpis žadatele

* **nehodící se škrtněte**

Přílohy k žádosti:

- občan ČR - doklad o státním občanství
- cizinec – doklad o povolení k trvalému pobytu na území ČR nebo o nepřetržitém přechodném pobytu na území ČR po dobu nejméně 365 dnů podle zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt cizinců na území ČR
- občan ČR - opis z evidence Rejstříku trestů – vyžádá obecní úřad s rozšířenou působností
- cizinec - doklad obdobný opisu z evidence Rejstříku trestů vydaný ve státech, ve kterých se žadatel zdržoval nepřetržitě déle než 3 měsíce v době od dovršení patnáctého roku věku do podání žádosti – doloží žadatel
- zpráva o zdravotním stavu praktického lékaře předložena žadatelem
- dotazník obsahující další osobní údaje žadatele, údaje o ekonomických a sociálních poměrech, údaje o osobách žijících v domácnosti žadatele, představy o dítěti

DOTAZNÍK PRO ZÁJEMCE O NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI

OSOBNÍ ÚDAJE

Jméno a příjmení:

rodné příjmení:

Datum a místo narození:

Státní příslušnost:

národnost:

Stav:

náboženské vyznání:

Bydliště:

PSC:

Jedná se o vaše trvalé bydliště?

Pobyt na adrese od:

Telefon:

E-mail:

VZDĚLÁNÍ (uveďte název školy, vyučení, odborné zkoušky)

základní

vyučen – obor:

středoškolské:

vyšší odborné:

vysokoškolské:

Jiné odborné zkoušky:

ZAMĚSTNÁNÍ (uveďte název zaměstnavatele a Vaše postavení v zaměstnání max. 5 let zpět)

.....
.....
.....
.....
.....

ZÁJMY

.....
.....
.....

Pracoval/a jste s dětmi?

Pracujete s dětmi?

Jazyk/y používané v domácnosti:

ZDRAVOTNÍ STAV

Léčíte se s nějakým onemocněním?

ano

ne

Jakým:

.....
.....

Vyskytlo se ve Vaší rodině (rodiče, sourozenci, děti) nějaké dědičné nebo závažné onemocnění?

ano

ne

Jaké:

.....
.....

Jaká závažnější onemocnění jste prodělal/a?:

.....
.....

Utrpěl/a jste nějaký závažný úraz?:

ano

ne

Kdy a jaký:

.....

Zůstaly Vám nějaké následky?:

ano

ne

Jaké:

.....

Užíváte trvale léky?:

ano

ne

Jaké:

.....

Máte nějaké zdravotní obtíže a omezení (alergie, astma...)?

ano

ne

Jaké:

.....

Pobíráte plný nebo částečný invalidní důchod?:

ČID

ID

ne

Dg.:

.....

Závislosti (drogová, alkoholová, hráčská, jiná):

léčil/a jste se v minulosti?

ano

ne

léčíte se v současné době?

ano

ne

Cítíte se z Vašeho pohledu zdrav/a?

ano

ne – proč:

.....

RODIČE

Matka:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Zemřela v roce:

příčina úmrtí:

Otec:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Zemřel v roce:

příčina úmrtí:.....

Sourozenci:

ano

kolik:

kolikátý/á jste v pořadí:

ne

MANŽELSTVÍ

Manžel/ka

Jméno a příjmení:

rodné příjmení:

Datum narození:

Datum uzavření sňatku:

Délka známosti před sňatkem:

Délka společného soužití před sňatkem:

Pořadí manželství:

Jste rozvedený/á:

Kolikát:

v roce:

Kdo podával návrh na rozvod?

Vy

bývalý/á manžel/ka

Důvod:

Děti z předchozích manželství:

ano

Kolik:

ne

Jste s dětmi v kontaktu?

ano

Jak často:

ne

BYTOVÉ POMĚRY

Žijete v:

rodinném domě / v bytě o velikosti:

Jedná se o dům/byt ve vašem vlastnictví? ano / ne

Žije s Vaší rodinou někdo ve společné domácnosti (kdo, proč, jak dlouho, jak se účastní Vašeho společného života..)?

.....
.....

FINANČNÍ SITUACE

Příjmy pravidelné:

ano

ve výši:

ne

Příjmy nepravidelné, občasné:

ano

ve výši:

ne

Dávky státní sociální podpory:

ano

ve výši:

Jaké:

ne

Dávky sociální péče:

ano

ve výši:

Jaké:

ne

Soudně určená vyživovací povinnost:

Příjem:

ano

ve výši:

ne

Výdaj:

ano

ve výši:

ne

Jiná platební povinnost: (úvěry, půjčky, exekuce atd.):

ano

ve výši:

Jaké:

ne

ÚDAJE O DĚTECH (i dospělých žijících mimo rodinu)

1. Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě vlastní dítě osvojené dítě v pěstounské péči dítě manžela/partnera

Zdravotní stav:

dobrý

jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.):

.....

2. Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě vlastní dítě osvojené dítě v pěstounské péči dítě manžela/partnera

Zdravotní stav:

dobrý

jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.):

.....

3. Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě vlastní dítě osvojené dítě v pěstounské péči dítě manžela/partnera

Zdravotní stav:

dobrý

jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.):

.....

4. Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě vlastní dítě osvojené dítě v pěstounské péči dítě manžela/partnera

Zdravotní stav:

dobrý

jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.):

.....

5. Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

dítě vlastní dítě osvojené dítě v pěstounské péči dítě manžela/partnera

Zdravotní stav:

dobrý

jiný (postižení, odborné lékařské kontroly, atd.):

.....

Zde uveďte své představy o přijímaném dítěti, zda máte zkušenosti s výchovou dětí, eventuálně s problémy ve výchově dětí, jaké máte informace o náhradní rodinné péči atd.:

Potvrzuji, že údaje, které jsem uvedl/a jsou pravdivé a jsem si vědom/a toho, že uvedení nepravdivých údajů může mít za následek nezařazení nebo vyřazení mé žádosti o zprostředkování náhradní rodinné péče.

Souhlasím s uchováním a zpracováním osobních údajů uvedených v dotazníku v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, v platném znění.

Datum:

Podpis žadatele/ky:

Příloha č. 3: Lékařské vyšetření žadatele o náhradní rodinnou péči (Městský úřad Přelouč, 30. 1. 2013)

**Lékařské vyšetření žadatele o náhradní rodinnou péči – vyplní registrující
praktický lékař**

Jméno a příjmení žadatele:

Datum narození:

Bydliště:

Diagnostický souhrn:

Současná terapie:

Přiložené odborné nálezy:

Datum:

razítko a podpis lékaře